

Nationell samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig

Ordförandens förslag

1. Regionstyrelsen beslutar att Region Skåne ska delta i det regiongemensamma arbetet Nationell samordning, planering och ledning (NSPL), vad avser uppgifterna samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig.
2. Regiondirektören ska löpande hålla regionstyrelsen informerad.

Sammanfattning

I Region Skåne ansvarar regionstyrelsen för beredskapsplanering. Region Skåne är en del av totalförsvaret och ansvarar liksom övriga regioner för flera samhällsviktiga funktioner såväl i fredstid som vid höjd beredskap och krig. Idag saknas gemensamma strukturer för totalförvarsplaneringen mellan regionerna vilket minskar effektiviteten i det gemensamma arbetet. Samverkan och samarbete mellan regionerna behöver därför utvecklas så att regionernas del i totalförsvaret säkerställs.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2024-07-01

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Sverige bygger upp totalförsvaret för att uppnå en samordnad nationell förmåga och en förmåga att verka tillsammans med allierade nationer inom NATO.

Regionerna ansvarar bland annat för hälso- och sjukvård, kultur, kollektivtrafik och att stärka regionernas tillväxt och utveckling. Ansvaret för att upprätthålla och säkerställa dessa funktioner kvarstår vid höjd beredskap och krig.

Regionernas ansvar inom totalförsvaret kräver samverkan med andra regioner, kommuner, privata aktörer samt med statliga myndigheter. Den regionala och den kommunala hälso- och sjukvården är centrala delar i totalförsvaret.

Samverkan mellan regioner och kommuner inom hälso- och sjukvårdsområdet behöver därför säkerställas.

Myndigheternas arbete med civil beredskap delas in i beredskapssektorer där flera beredskapsmyndigheter ingår under ledning av en sektorsansvarig myndighet med ansvar att samordna åtgärder inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Regionernas verksamhet spänner över flera olika områden med flera olika sektorsansvariga myndigheter.

Det finns idag inga strukturer för totalförvarsplanering mellan samtliga regioner. Resultatet blir en fragmenterad planering som är svår att överblicka. Samverkan och samarbetet mellan regionerna behöver därför utvecklas så att regionernas del i totalförsvaret säkerställs. En ökad samverkan mellan regionerna underlättar också den statliga planeringen och förmågan att möta NATO:s krav inom ramen för Sveriges medlemskap. Därför inrättar samtliga regioner i samverkan Nationell samordning planering och ledning (NSPL), en gemensam kanslifunktion, organisatoriskt placerad i Region Uppsala, för samordning och planering av regionernas verksamhet inför och under höjd beredskap och krig. Inrättandet av kanslifunktionen sker med beaktande av regionernas självstyre och specifika förutsättningar. Regionernas deltagande i NSPL baseras på respektive regionstyrelses ansvar och beslutsmandat. För det fortsatta arbetet behöver därför samtliga regioner ta ställning till deltagande i det regiongemensamma arbetet NSPL, för samordning och planering under höjd beredskap och krig. Kansliets roll är att stödja regionernas ledning för att stärka den samlade ledningsförmågan.

Kansliet kommer också att skapa bättre förutsättningar för samverkan mellan kommuner och regioner när det gäller att på begäran lämna hjälp till andra kommuner och regioner vid extraordinär händelse i fredstid enligt lagen om extraordinära händelser.

I uppdraget för regionernas gemensamma kanslifunktion kommer bland annat att ingå att samordna och gemensamt planera sjukvård inför och under höjd beredskap och krig gällande till exempel intensivvårdskapacitet, transporter, vårdplatser och elektiv vård. Det gemensamma kansliet kommer även att medverka vid externa dialoger och utgöra kontaktyta för myndigheter på nationell nivå inom området.

Arbetet leds av en styrgrupp som består av en utsedd regiondirektör per civilområde och utgörs av regiondirektörerna för Region Blekinge, Region Norrbotten, Region Stockholm, Region Uppsala, Västra Götalandsregionen samt Region Östergötland. Styrgruppen för löpande dialog med regiondirektörsnätverket.

Arbetet bedrivs i projektform i avvaktan på beslut från de 21 regionerna. Projektgruppen består av representanter från de regioner som ingår i styrgruppen.

Kansliet ska vara en del av en region inom ramen för dess myndighetsutövning. Arbetsuppgifterna kräver säkerhetsskydd enligt tillsynsmyndigheternas anvisningar, säkert samband och säkra lokaler samt krav på att säkerhetsprövad personal kan krigsplaceras vid kansliet. Kansliet kommer att tillhöra Region Uppsala som har erbjudit sig att vara värd för verksamheten.

Behovet av en mer gemensam ledning inom ramen för NSPL behöver beredas vidare inför eventuella framtida beslut av regionerna. I beredningen ska avstämningar göras med RSO-forum för ordförandena för regionstyrelserna i de 21 regionerna. I nuläget ligger dock ledningen fortsatt kvar i respektive regionstyrelse, men regionen deltar i arbetet med gemensam nationell samordning och planering.

Arbetet ska bedrivas i nära samverkan med Sveriges kommuner och regioner (SKR), Försvarsmakten och berörda beredskapsmyndigheter men ersätter inte Region Skånes befintliga samverkansstrukturer med myndigheter, organisationer och andra samverkansparter. Arbetet ska också vid behov stödja samverkan mellan kommuner och regioner gällande hälso- och sjukvård.

Kansliet i Uppsala finansieras gemensamt av regionerna enligt SKR:s fördelningsnyckel som utgår från befolkningsunderlag. Den slutliga kostnaden är svår att veta men kostnaden har preliminärt angetts till 12 Mkr för etableringsfasen vilket innebär cirka 1.6 Mkr för Region Skåne. I första hand nyttjas det statsbidrag som söks hos Socialstyrelsen av respektive region. Region Uppsala fakturerar respektive region en gång per år.

Ärendet har beretts vid Regionledningsseminariet i april 2023, oktober 2023 samt april 2024. Regiondirektörerna har gemensamt ansvarat för beredningen.

Sammanfattningsvis behöver det regiongemensamma arbetet inom totalförsvarsplaneringen stärkas och för det ändamålet föreslås inrättande av en regiongemensam kanslifunktion, Nationell samordning planering och ledning (NSPL). Regionstyrelsen föreslås enligt vad som anförts ovan besluta om att Region Skåne ska delta i NSPL.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Under ett skede bildas ett kansli i Region Uppsala. Kansliet finansieras gemensamt av regionerna enligt SKR:s fördelningsnyckel som utgår från befolkningsunderlag. I första hand nyttjas det statsbidrag som söks hos Socialstyrelsen av respektive region. Region Uppsala fakturerar respektive region en gång per år.

Juridisk bedömning

Samråd med regionjuristerna har inte bedömts nödvändigt.

Miljökonsekvenser

Ärendet medför inga miljökonsekvenser.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Ingen samverkan/MBL-förhandling har bedömts nödvändig i ärendet.

Uppföljning

Regiondirektören får i uppdrag att löpande uppdatera regionstyrelsen om arbetet inom NSPL.

Carl Johan Sonesson
Ordförande

Lars-Åke Rudin
Regiondirektör